

ДНЕВНИКЪ

(стенографически)

на

IV обикновено Народно Събрание.

(Четвърта извънредна сесия).

IV. ЗАСЪДАНИЕ, ПЕТЪКЪ 6 ЮНИЙ 1886 ГОД.

(Начало 2 часътъ слѣдъ пладнѣ, подъ предсѣдателството на подпредсѣдателя г-на Тр. Панова).

Предсѣд.: (Звъни). Засѣданието се отваря.

Г. секретаря ще прочете списъка.

Секр. Ник. Живковъ: (Чете списъка).

Предсѣд.: Отъ 286 души представители присѣтствувать 249, отсѣтствувать 37 души. Отсѣтствующитѣ представители сж:

Димитръ Добревъ, Димитръ Мишевъ, Д-ръ К. Помяновъ, Стефанъ Хр. Савевъ, Д-ръ В. Радославовъ, Радионъ Иосифовъ, Куно Христовъ, Христо Симидовъ, Михаилъ Македонский, Христо Рахиловъ, Атанасъ Каракашъ, Георгий Р. Цанковъ, Филипъ Симидовъ, Христо Ивановъ, Димитръ Кара-Начовъ, Хаджи Хубанъ Кючуковъ, Райчо Каролевъ, Петко Каравеловъ, Димитръ Вучковъ, Д. Буровъ, П. Славковъ, Калчо Пасковъ, Петко Кжнчевъ, Иванъ Халачевъ, Захарий Градинаровъ, Иванъ Стамбуловъ, Ахмедъ Есатовъ, Стефанъ Стамбуловъ, Константинъ Стоиловъ, Неджибъ Бей Чиленгеровъ, Д-ръ Странский, Ат. Търневъ, Ангелъ Горановъ, Хр. Деневъ, Георгий Ив. Минчевъ, Колю Латевъ, Колю Гатевъ.

Има законното число представители за да се състои засѣдание и да се пристъпи къмъ разгледванието на въпроситѣ, положени на дневний редъ.

На дневний редъ първо иде предложението на г. Грънчарова, относително до избиранieto на комисия за провѣряване смѣткитѣ на Нар. Събрание.

Слѣдъ това слѣдва друго едно предложение, за което ми съобщилъ предсѣдательтъ на комисията по прегледванието на допълнителнитѣ избори, именно, че ще се чете вѣщо отъ доклада на тая комисия.

Г. Грънчаровъ има думата.

Грънчаровъ: Г-да! Самото мое предложение е толкова ясно, щото нѣма нужда да ви убѣждавамъ съ думи въ неговата справедливостъ и необходима нужда.

Моето предложение е: да се избере една комисия измежду г-да представителитѣ, която да преглѣда смѣткитѣ на настоящето Нар. Събрание и, мисля, че всѣки отъ васъ съзнава нуждата за една такава комисия. Ако ний г-да, въ качеството си на народни представители сме длъжни да стоимъ, и дѣйствително стоимъ, като единственъ надзоръ по харчението на народната пара, отпусната въ бюджета: да знаемъ да ли тя се харчи по предназначенията отъ Нар. Събрание цѣль или не; то колко повече ний самитѣ трѣбва да покажемъ примѣръ на това, като контролираме точно похарчванieto на суммитѣ, които отпускаме за себе си. Нар. Събрание трѣбва да покаже примѣръ съ своитѣ дѣла, трѣбва ний да бждемъ примѣръ на добра отчетностъ. Мисля прочее, че нѣма нужда отъ повече мотиви по предложението ми и се надѣвамъ, че Народното Събрание толкова се е убѣдило въ справедливостта на предложението ми, щото ще приеме избиранieto на една седмочленна комисия за прегледване смѣткитѣ на настоящето Нар. Събрание отъ миналитѣ сесии до сега, и да докладва въ Събранието за всячко.

Мирский: Г-да! Струва ми се, че предложението на г. Грънчарова за избиране на комисия е преждевременно. Последний членъ отъ нашия Правилникъ гласи, че квесторитѣ сж длъжни да даватъ въ едно отъ първитѣ засѣдания на всѣка сесия точна смѣтка, удобрена отъ бюрото, за всичкитѣ разноси на Събранието за миналата сесия. Най-напредъ моля г-да квесторитѣ да представятъ на Събранието смѣтка за миналитѣ сесии, за които сж

харчили пари. Тая сметка като я видимъ удобрена отъ бюрото, да се прочете и да изберемъ комисия да я преглѣда. Така щото, преждевременно е да се рѣши сега за избиранieto на комисия, преди да се представятъ сметките отъ г-да квесторитѣ.

Грънчаровъ: Азъ не че незная послѣднийтъ тоя членъ, който ми посочи г. Мирский; но работата е, че до сега не сме поискали отъ квесторитѣ да представятъ сметки, и понеже не сме се удостоили съ подобно нѣщо, азъ затова моля да се избере една комисия за преглѣждане на сметките имъ. Ако даже квесторитѣ благоволятъ да направятъ сметка и я представятъ, то пакъ ще пристѣпимъ къмъ избиране на такава комисия. Така като погледнемъ на въпроса, азъ не намирамъ никакво препятствие за това нѣщо и предложението, което правя сега, не се представлява преждевременно. За това настоявамъ на предложението си, пакъ квесторитѣ ако направятъ сметка, нека я дадатъ на комисията. Става вече двѣ години никакви сметки не сме видѣли, а всѣки единъ отъ насъ знае, че по 5000—6000 лева се харчатъ на день за представителството; но гдѣ се харчатъ, незнаемъ. Ний трѣбва да бждемъ образецъ на добра отчетность и тогава да трѣбваме отъ другитѣ това; за това още днесъ да изберемъ комисия.

Дюкмеджиевъ: Г-да представители! Азъ напълно съмъ съгласенъ съ предложението на г. Грънчарова; това казвамъ като квесторъ, още повече като касиеръ, която длъжность съмъ ималъ чествата да изпълнявамъ.

Това, което каза г. Мирский, може и то да е право, но азъ разбирамъ да дамъ сметка, когато исплата всичко. Щомъ обаче платя на всичките представители, тѣ си отиватъ и азъ нѣма кому да предавамъ сметка; съ това искамъ да кажа, че азъ подкрѣпямъ предложението на г. Грънчарова за избиранieto на комисия, на която азъ ще направя единъ балансъ, а тя да го разгледва и да докладва на Събранието.

Топузановъ: Г-да! Г. Дюкмеджиевъ, който е билъ касиеръ, твърдѣ добръ разяени, какъ стои работата. Сметките сж готови и може да се избере една комисия, както предлага г. Грънчаровъ, да преглѣда документитѣ, да види правилно ли сж израсходвани паритѣ или не, и да докладва на Събранието. Инакъ не е възможно, както мисли г. Мирский, защото не сж малко документитѣ. До сега защо не е станало това, защо до сега въ началото на всѣка сесия не се е давало сметка за предидущата сесия, ще кажа, че отъ петъ сесии само една е била обикновена, а всички други извънредни, въ които самото Събрание, като е имало да се занимава съ други бързи работи, не е пожелавало да преглѣда сметките на разноските си. За това сж останали сметките непредставени. Сега е готово всичко и зависи отъ Нар. Събрание да избере комисия за преглѣжданieto имъ.

Мирски! И отъ тримата г-да предговоривши разбирамъ, че нито единъ е разбралъ моята мисль. Азъ не искамъ да намалявамъ важността на това предложение, да се глѣдатъ сметките на всяко учрѣждение, толкова повече на учрѣдението, което стои по-горѣ отъ всичките. Сжщо нѣмахъ намѣрение да обвинявамъ касиерътъ и квесторитѣ, че не си сж изпълнявали добросъвестно длъжността; нито пакъ че трѣбвало като си отидатъ представителитѣ да имало кому да се предава сметка, понеже послѣдний членъ на Правилникътъ казва, че сметка за похарченото въ предидущата сесия, се дава въ едно отъ първитѣ заседания на послѣдующата сесия. Отъ тримата г-да предговоривши никой не каза, че квесто-

ритѣ като представатъ сметките ще се подобрятъ отъ бюрото, та да се разгледатъ отъ Събранието и документитѣ, които ги оправдаватъ. То — избиранieto на комисия сега — би приличало, като да изберемъ комисия за преглѣжданieto на единъ законопроектъ, докладъ, или каквото и да е, което още не е внесено. Г-да квесторитѣ да напишатъ равнометката, да я потвърди бюрото, да се произнесе то за нея, послѣ да се внесе въ Събранието, което ще се произнесе за правилността или не. Разбира се Събранието, тогава ще избере комисия за преглѣждане и докладване по рѣдовността на документитѣ; тѣй щото преди квесторитѣ да внесатъ сметката, преждевременно е да избираме комисия. Комисията бѣзъ да има предъ себѣ си окончателна работа, не може да се занимае съ нея; за това по напредъ трѣбва всичко да се тури въ редъ, че тогава да избираме комисия.

Д-ръ Вачевъ: Противъ предложението на г-на Грънчаровъ нѣмамъ нищо, защото вѣрвамъ, че той направи това предложение повече отъ практическа точка зрѣние на работата. Но струва ми се, че трѣбва да бждемъ послѣдователни. Въ едно отъ първитѣ заседания единъ отъ г-да представителитѣ предложи, да се напечататъ отговора на тронната речъ; но това не се прие, защото е въпреки единъ членъ отъ Вѣтр. Правилникъ. Едно подобно предложение за да може да се приеме, трѣбва по напредъ да се измѣни Вѣтр. Правилникъ и именно за това не се прие това предложение да се тури на дневний редъ.

Днесъ се прави предложение противъ чл. 41 или най-послѣдний на Вѣтр. Правилникъ. Послѣдната алинея на тоя членъ казва (Чета я). Слѣдователно нѣма що да е пречило на квесторитѣ, да дадатъ сметката отъ една сесия въ друга. Въ тая сесия г-да квесторитѣ можатъ да направятъ сметката, да я представатъ на бюрото, да я подобри, да се внесе въ Събранието, послѣ ако е нужно, може да се избере комисия да я провѣри, да ли е вѣрна. Спорѣдъ мене единствениятъ правиленъ пѣтъ е да се отхвърли предложението на г-на Грънчаровъ, като противно на Правилника, а да се приеме онова на г-на Мирски, да се задължатъ квесторитѣ да представатъ сметка, да я подобри бюрото и да се внесе въ Събранието, и то остава тогава да реши въпроса за комисия, която да види до колко сж израсходвани отпуснатитѣ пари правилно.

Конкилиевъ: Понеже става дума за квесторитѣ, зехъ и азъ дума да кажа двѣ-три думи.

Г-нъ Грънчаровъ каза, че квесторитѣ до сега не сж давали никакви сметки за похарченитѣ отъ тѣхъ пари. Азъ ще му кажа, че и той знае, че нашитѣ сесии бежа 4—5, но била е само една редовна, всичките сж били отъ 10—15 дни, а въ такова кратко врѣме, какво по-напредъ да се свърши? Квесторитѣ или касиерътъ не сж могли да дадатъ сметка, както каза и самъ г-нъ Дюкмеджиевъ. За това азъ съмъ противъ предложението на г-нъ Грънчарова, което е противно на чл. 41 отъ Вѣтр. Правилникъ. Въ тоя членъ ясно се казва (Чете го). Тукъ не казва за избиранieto на нѣкаква комисия. Остава сметката да се направи отъ касиера, да се представи на бюрото за одобрение, и то да я внесе за разгледване въ Нар. Събрание.

Азъ съмъ противъ предложението на г-нъ Грънчарова и подкрѣпямъ г-на Мирски.

Тихчевъ: Чухъ по напредъ предложението на г-нъ Грънчарова, чухъ заради това възраженията на г-на Мирски и убѣжденията отъ г-да квесторитѣ, чухъ и възраженията на г-нъ Ва-

чова, който е съгласенъ съ г-нъ Мирски. Наистина отъ моя страна ще кажа, че г-нъ Грънчаровъ е направилъ предложението си преждевременно, защото по напредъ трѣбва да съществува единъ актъ, едно дѣло, което трѣбва да се даде на комисия. Комисията не сж друго, освѣнъ единъ съставъ отъ нѣколко лица назначени, да преглѣдатъ нѣщо представено въ Събранието. Предъ Събранието нѣма никаква смѣтка даже въпреки чл. 41 отъ правилника, до сега г-да квесторитѣ не сж имали добрината да внесжтъ, чрѣзъ бюрото тия смѣтки.

За това поддържамъ възраженията на г-да Мирски и Вачова и съмъ на мнѣние да се отхвърли предложението на г-на Грънчарова.

Грънчаровъ: Азъ ще укажа пакъ че напротивъ, не е преждевременно моето предложение, и азъ вѣрвахъ, че това мое предложение, което нѣма ни най-малко нарушение на правилника — както искатъ да кажатъ нѣкой — ще бжде предметъ на толкова разисквания. Поставямъ се азъ на тая почва, че квесторитѣ сж длъжни въ начало на всѣка сессия да представятъ смѣтка. Самитѣ квестори казватъ, че смѣтката е готова и що излиза отъ това, че комисията се избира днесъ, или подиръ 2—3 дена? Какво нарушение на правилника, или непослѣдователност? Много е голѣма разницата, между оня случай съ отговора на тронното слово, да се печата или не, и между моето предложение за избирание на комисия, която да преглѣда смѣтките на Нар. Събрание. Въ правилника изрично е казано, че не трѣбва да се печати отговора на тронната рѣчь по извѣстни съображения, по мотивитѣ, че никой не трѣбва отъ вѣнъ да знае понапредъ отговора, който ние сме намислили да кажемъ на държавний глава. Пакъ тукъ е съвършено друга работата. Ония които възражаватъ на моето предложение, не казватъ друго, освѣнъ, че смѣтките трѣбало по напредъ да се преглѣдатъ отъ бюрото и тогава да се избере комисия. Защо не сега да изберемъ комисия? Азъ не можа да разбера. Ако изберемъ комисия сега, какво нарушение на правилника и каква непослѣдователност? Азъ се поставямъ на тая почва, понеже съгласно правилника, послѣдний членъ, квесторитѣ сж длъжни въ едно отъ първитѣ засѣдания на всѣка сессия била рѣдовна или извънрѣдна — тукъ въ правилника не казва рѣдовна — но въ всѣка сессия, да представятъ смѣтки за похарченитѣ пари; понеже смѣтките сж готови, както чухме и отъ двамата г-да квестори, — то казвамъ, че съвършено правилно и редовно ще направимъ, ако изберемъ още сега комисията. Ако Събранието намира нѣкакво нарушение, то е свободно, да избере и послѣ; но моето желание е, да се преглѣдватъ смѣтките на Народното представителство, и за да стане това, азъ желая още днесъ, да се избере една комисия.

Дюкмеджиевъ: Г-да! Най-послѣ азъ нѣмамъ нищо ни противъ предложението на г. Грънчарова, ни противъ това на г. Мирски; за това, че за мене е все едно. Може би ний квесторитѣ да сме направили нѣкоя погрѣшка, като не сме представили смѣтка; но азъ ви казвамъ, че всичките смѣтки у мене сж готови. Далъ съмъ тамъ пари дѣто има подписъ на представителитѣ, тѣй што азъ нѣмамъ никакъвъ страхъ; можъ за нѣколко дни да направя билансъ и да го предамъ на бюрото. Комисията сега избрана или послѣ, както щете, но за мене е все едно. Не е толкова интересно сега или послѣ да се избере комисия, а наистина интересно е да се преглѣда смѣтка и да се види гдѣ сж похарчени

паритѣ. Азъ мисля, че тукъ не трѣбва да се глѣдатъ граматическите погрѣшки, а права ли е смѣтката.

Ив. Славейковъ: Струва ми се, че по никой начинъ не можемъ да приемемъ предложението на г. Грънчарова, защото като избираме комисия, трѣбва по напредъ да ни се каже отъ надлѣжното мѣсто: има ли смѣтки и ще ли се предложатъ за разглѣждане въ Събранието и тогава да изберемъ комисия. Отъ друга страна, ако се приеме това предложение на г. Грънчарова, то е и въпреки послѣдний членъ на правилника, дѣто ясно се казва, че квесторитѣ сж длъжни да даватъ въ едно отъ първитѣ засѣдания на всѣка сессия, точна смѣтка за разноскитѣ на Събранието за миналата сессия. Тая смѣтка трѣбва да бжде преглѣдана и удобрена отъ бюрото, което трѣба да обяви за това на Събранието и то тогава, ако ще, ще избере комисия. Тоя е естественний редъ, който изисква самийтъ нашъ правилникъ, и азъ вѣрвамъ, че друго не може да се приеме, освѣнъ каквото е казано въ правилника.

Азъ съмъ противъ предложението на г. Грънчарова и подкрѣпамъ това на г. Мирски.

Никифоровъ: Г-нъ Грънчаровъ направи предложение, и мисля, че никой не е противенъ на него. Самитѣ г-да, които говориха се изказаха не противъ, а че това предложение е преждевременно. Отъ друга страна г. Дюкмеджиевъ каза, че е готовъ да представи смѣтки. Слѣдователно да се говори повече е излишно. Да се простираме по-нататкъ и да казваме, че квесторитѣ не сж обърнали внимание на послѣдний членъ на правилника, който ги задължава да представятъ смѣтка за по-първитѣ сессии, мисля, че е тоже излишно. Тѣ сж задължени ще представятъ смѣтката на бюрото и когато тя се удобри отъ това послѣдното, тогава ще изберемъ комисия. (Гласове: Исчерпанъ).

Вълноровъ: Мисля г-да, че въпросътъ е доста освѣтленъ, и се узна, че избирание на комисия сега, ще каже да си трѣсимъ само работа. Още повече смѣтките отъ квесторитѣ не представени на бюрото за одобрение, да изберемъ сега комисия, значи да нарушаваме правилника. За това поддържамъ мнѣнието на ония г-да представители, които говориха и поддържаха да се отхвърли предложението на г. Грънчарова и подкрѣпамъ г. Мирски.

Предлагамъ да се прекрататъ дебатитѣ съгласно чл. 14, и да се тури въпроса на гласуване.

Предсѣдателъ: Има предложение за прекратаване на дебатитѣ.

(Единъ гласъ: искамъ думата). Не мога да дамъ думата, защото ще се наруши правилника.

Желая ли Нар. Събрание да се говори по тоя въпросъ? Които мислятъ, че трѣбва да се говори по тоя въпросъ, моля да си дигнатъ ръката. (Меншенство). Слѣдователно, въпроса се приема за исчерпанъ.

Има двѣ предложения: едното отъ г. Грънчарова, а другото отъ г. Мирски.

Г-нъ Грънчаровъ предлага: да се избере комисия отъ представителитѣ, за преглѣждане смѣтките на Нар. Събрание.

Г-нъ Мирски предлага: да не се избира комисия, понеже това е преждевременно, а г-да квесторитѣ по-напредъ да представятъ смѣтката.

Ще се положи на гласуване предложението на г. Грънчарова. Моля, които г-да представители приемат това предложение, да си дигнат ръката. (Меншенство). Предложението пада.

Слѣдва на дневен редъ доклада на комисията по провѣрката на допълнителнитѣ избори.

Г-нъ докладчика се умолява да заповѣда на трибуната.

Докл. Д. Тончевъ: Г-да представители! Нар. Събрание въ второто си заседание, отъ 3-й юния, избра 15-то членна комисия за провѣряването на изборитѣ, въ която имахъ честта да влѣза и азъ и ме избра за докладчикъ. Въ силата на това мое довѣрие, явявамъ се прочее предъ васъ и почнувамъ доклада си по провѣрката на допълнителнитѣ избори, именно по провѣрката на изборитѣ на представителитѣ отъ Пловдивский департаментъ. (Гласове: окръгъ!) и на три околии отъ Пазарджикский окръгъ.

Почнувамъ отъ Пловдивската околия. Изборитѣ въ тая околия сж станали на 11 май въ г. Пловдивъ, за това именно, защото споредъ избирателниятъ законъ явило се изискуемото число избиратели, тъй щото не е станало нужда да се явява населението втори пътъ. Споредъ книгята приложени къмъ дѣлото, излиза, че протоколътъ за съставяние бюро е съставенъ споредъ изискуемата отъ закона формалност, и нѣма никаква нередовност, която би довела до заключение, че изборътъ е станалъ нередовенъ. При избиранието на бюрото, на мѣстото дѣто е било опредѣлено да стане изборътъ, присѣдствували повече отъ 50 души избиратели и дѣйствително протоколътъ е подписанъ отъ повече отъ 50 души. Единъ членъ отъ окръжний съвѣтъ е отворилъ изборътъ, като поканилъ избирателитѣ да избератъ бюро, и казалъ, че числото на кандидатитѣ за представителитѣ е петъ. Отъ дневника, който се намира въ сжщото дѣло, излиза, че числото на избирателитѣ, въ Пловдивската околия е 11,260, а гласоподавали сж само 3942 души, слѣдователно повече отъ $\frac{1}{4}$, споредъ закона. Тия 3942 гласа сж се распредѣлили най-много между слѣдующитѣ кандидати: Захария Стояновъ е получилъ 3921 гласъ, Д-ръ Рашко Петровъ 3921, Иванъ Арабаджийтъ 3919, Священникъ Семеновъ 3916 и Ат. Самоковли 3898; тъй щото отъ тия давни въ дневника се види, че съгласно съ 24 членъ параграфъ първи отъ избирателниятъ законъ, тѣ сж получили повече отъ $\frac{1}{4}$, отъ числото на гласовѣтъ записани въ избирателнитѣ списъци. Споредъ сжщия дневникъ нѣма никакви заявления за нередовност или смущение. Вслѣдствие на това и на основание на тия книжя, Пловдивский окр. съвѣтъ въ заседанието си на 17 май т. г. съставилъ протоколъ No. 38, съ който прогласява за избрани представители Захария Стояновъ, Д-ръ Рашко, Ив. Арабаджий, Св. Семеновъ и Ат. Самоковли. Както казахъ, нѣма никакви заявления и протестации противъ тоя изборъ, за това комисията едногласно рѣши, че изборътъ е редовенъ, и моли почитаемото Събрание да го потвърди. Нѣма никакво заявление, както противъ формалноститѣ за съставяние на книгята, тъй сжщо и противъ самитѣ избрани.

Предсѣдатель: Иска ли нѣкой думата?

Тихчевъ: Чухъ отъ г. докладчика, че сжществувалъ протоколъ отъ 17 Май, значи изборитѣ като сж станали на 11 Май, защо е протокола пакъ отъ 17?

Докл. Тончевъ: Протоколътъ за изборитѣ е съставенъ на 11 Май, но отъ 17 Май е протоколътъ на окръжний съвѣтъ за прогласяването на изборитѣ.

Тихчевъ: Мисля, че у насъ сжествува избирателенъ законъ, на основание на който ставатъ изборитѣ, и мене ми се струва, че прогласяването на тия избори отъ окр. съвѣтъ не е правилно, а трѣбвало е да се прогласятъ отъ самото бюро.

Докл. Тончевъ: Г-да! Види се, че г. Тихчевъ не е прочелъ чл. 24 отъ избирателний законъ, който казва (чете го). Тукъ въ тоя членъ ясно се говори, че окръж. управ. съвѣтъ прогласява избранитѣ. А колкото за това въ кой день трѣбва да се прогласяватъ за депутати избранитѣ законно лица: въ сжщия день на изборитѣ ли, или слѣдъ петъ дни, или слѣдъ 10 дни, не е казано опредѣлено.

Но на г. Тихчева ще кажа, че преди да прави запитвания, нѣка си поотвори очитѣ да види, кой прогласява изборитѣ.

Шивачевъ: Мене ми се чини, че г. Тихчевъ по погрѣшка подигна въпроса; но въ веѣкой случай г. докладчика доста умѣстно заблѣжи за чл. 24 отъ избирателниятъ законъ, който предвижда прогласяването на представителитѣ отъ окръж. съвѣти. Нѣма съмнѣние, това прогласяване трѣбваше да бѣде още първиятъ день, когато сж представени протоколитѣ; но не е предвидено това, па и нѣма никакви заявления, още повече, че у насъ е прието началото, че може отъ всичкитѣ избиратели да гласуватъ 200 души, а да се каже 4000 души. (Гласове: Лжжешъ, лжжешъ). Тия, които говорятъ сега, тѣ лжжатъ, защото азъ просто казвамъ, че това може да става.

Та искамъ да кажа, че тукъ се глѣда да ли има заявления противъ избора или не. Подобни заявления нѣма, защото самитѣ избиратели, или сж имали възможност или не да направятъ заявление, да кажатъ правилни ли сж или не изборитѣ, а представителитѣ, които сж избрани, нѣка отговарятъ предъ съвѣстята си за това. Разбирамъ така споредъ законътъ изборитѣ сж правилни и трѣбва да се потвърдятъ.

Предсѣд.: Ще се вотира.

Тихчевъ: Азъ г-да ако направихъ едно запитвание, относително до прогласяването на представителитѣ отъ г. Пловдивъ, направихъ го за това, защото чухъ, че изборитѣ сж станали на 11 Май, а протоколътъ отъ страна на окр. съвѣтъ е отъ 17 Май. Това ми правеше нѣкакво препятствие да призная изборитѣ за правилни, когато въ законътъ е казано, че се прогласява тоя, който има най-много гласове и то тутакси безъ да се губи день, два.

Това ме накара да зема думата и да привлѣка вниманието на представителитѣ, за да се произнесатъ правиленъ ли е тоя изборъ, или не.

Василь П. Стояновъ! Обръщамъ вниманието на г. говорившия върху това, че той по-напредъ трѣбва да знае, че има такива околии, щото непрѣменно трѣбватъ 4—5 дни, за да можатъ да стигнатъ протоколитѣ до управит. съвѣтъ. Протоколитѣ се испращатъ на окръжний управител, тоя послѣдний ги препраща на окр. съвѣтъ, който събира всички отъ избирателнитѣ пунктове протоколи, и тогава се произнася. За това азъ намирамъ за нищожна пречка, че окр. съвѣтъ се е произнесълъ по-късно.

Докл. Тончевъ: (Гласове: Исчерпанъ е въпросътъ). За обяснение и успокоение на г. Тихчева, азъ ще му поистѣлжувамъ чл. 24 отъ избирателний законъ и моля почит. Събрание да ме изслуша.

Въ тоя членъ се казва, че окр. съвѣтъ споредъ обявениятъ резултатъ отъ бюрото прогласява кандидатитѣ. Значи, тукъ про-

вѣрката прави единъ съвѣтъ, учреждение, което трѣбва да има съставъ, да се събира, да има заседание, да му се представятъ книгята, да ги види, да ги провѣри, правилни ли сѫ или не и тогава да се произнесе.

Сега ако приемемъ тълкуванието на г. Тихчева, щото кандидатитѣ да се прогласяватъ за избрани изеднажъ, подиръ свършването на изборитѣ, или тоя сѫщия день още, тогава трѣбва да приемемъ, че управ. съвѣтъ трѣбва да е готовъ, да има на рѣцѣ документитѣ и изеднажъ да изпълни желанието на г. Тихчева. До колко това е възможно и съгласно съ духа на 24 чл. нѣка сѫди самъ той. Окр. управ. съвѣтъ се произнася тогава, когато му се представятъ книгята, иначе безъ книжа какъ ще се произнесе. А до когато получи книгята неминава ли вѣрмето?

Азъ моля Събранието да приеме тълкуванието на члена въ смисълъ, както го тълкува комисията. (Гласове: Исчерпано е).

Предсѣд.: Желаетъ ли Нар. Събрание повече да се говори по тия избори? Който желаетъ да се говори, да си дигне рѣката. (Никои). Слѣдователно ще се вотира. Които отъ г-да представителитѣ не приематъ избора на Захария Стояновъ, Д-ръ Рашко Петровъ, Ив. Арабаджиевъ, Свѣщенникъ Семеновъ и Ат. Самоковли отъ Пловдив. околия, да си дигнатъ рѣката. (Никои недига) Значи приема се избора за правиленъ и законенъ.

Докл. Тончевъ: Слѣдъ свършването провѣрката на изборитѣ въ Пловдивската околия, пристѣпвамъ къмъ изложение мнѣнието на комисията по изборитѣ въ Станимашката околия. Тѣзи избори сѫ станали на 11 Май, по сѫщитѣ оцѣзни причини, които исказахъ и напредъ, а именно защото кандидатитѣ сѫ получили повече отъ $\frac{1}{4}$ гласове отъ числото на записанитѣ въ списъцитѣ избиратели.

На 11 Май — споредъ протокола, който е съставенъ за избиранието на бюрото — сѫ се явили на мѣстото, дѣто щѣли да станатъ изборитѣ, много повече отъ 50 души избиратели и по покана на единъ членъ отъ Окр. Съвѣтъ, пристѣпило се къмъ избиранието на бюро, за което се съставилъ протоколъ подписанъ отъ повече отъ 50 души. А споредъ дневника, който е съставенъ въ сѫщия день на 5 часа при сключване изборитѣ, се вижда, че числото на всичкитѣ избиратели отъ Станимашката околия е било 8142. Явили сѫ се да гласоподаватъ 3990 души. Тия гласове сѫ распределени така: К. Балтовъ е получилъ 3020 гласове, Ив. П. Стояновичъ 3016 гласове, Мариновъ 3018 и Д. Пашковъ 3018 гласове. Останалитѣ гласове сѫ распределени на други лица. Въ сѫщия дневникъ е забѣлѣжено, че изборитѣ сѫ станали твърдѣ редовно. Никакви заявления отъ страна на избирателитѣ не сѫ станали. Велѣдствие на това, Пловдивскій Окр. Съвѣтъ, въ заседанието си отъ 17 Май е провъзгласилъ упомѣнатитѣ лица за избранни.

При всичко, г-да представители, че въ дневника е обозначено, какво не сѫ станали никакви заявления, но въ книгята за тозъ изборъ се намира едно заявление, което е подадено на Окр. Управителъ и което носи дата 16 Май 1886 год. Тѣй щото това заявление е подадено петъ деня подиръ извършването на изборитѣ. Главния мотивъ за оспоряване избора се състои въ това, че още посрѣдъ ноцъ срѣщу деня на изборитѣ, множество отъ избирателитѣ сѫ отишли та захванали мѣстото, дѣто щѣли да станатъ изборитѣ и по такъвъ начинъ и съ викание успѣли да избержтъ бюрото отъ своя страна. Послѣ, въ заявлението се казва, че бю-

рото било незаконно и за това, защото лицето което е предлагало за предсѣдатель, подпредсѣдатель и секретаръ било, нѣкой си Ангелъ Шоповъ, който не билъ записанъ въ избирателнитѣ списъци на Станимашката околия. По такъвъ начинъ, казватъ констестаторитѣ, на мнозина отъ избирателитѣ се отнела възможността, да упражнятъ най-священното си право. Въ това се състоятъ мотивитѣ. За констестатори се явяватъ Станимашкій Градскій Съвѣтъ и още двѣ гръцки села.

Комисията намира това заявление за неосновно, по слѣдующитѣ основания: първо, защото първото заявление за отиванието на нѣкои отъ избирателитѣ посрѣдъ ноцъ на мѣстото, дѣто сѫ щѣли да станатъ изборитѣ е до толкозъ неоснователно, до колкото ще бѣде основателно, ако се кассиратъ изборитѣ, че не сѫ отишли констестаторитѣ посрѣдъ ноцъ да ги испѣдятъ и да зематъ тѣ онова мѣсто. Отиванието по-рано непоказва, освѣнъ една ревностъ и едно усърдие, да познаватъ избирателитѣ правата си. Разбира се, до такова заключение трѣбва да дойде всѣки единъ, който вникне въ смисѣла на самитѣ избори. Ако това е важно, ако трѣбва всѣки да познава голѣмото значение на избирателното право, колко повече трѣбва да похвалимъ оцѣзни лица, които посрѣдъ ноцъ сѫ отишли да мързнатъ. Тѣй щото самий фактъ, че сѫ отишли посрѣдъ ноцъ нѣкои отъ избирателитѣ не служи за нередовностъ, а напротивъ може да се предполага, че е имало по-строга наблюдателностъ при избиранието на бюрото.

А колкото за заявлението, че Ангелъ Шоповъ е предлагалъ предсѣдателя, подпредсѣдателя и пр. и то е неоснователно, защото и да приемемъ, че Ангелъ Шоповъ не е билъ записанъ въ избирателнитѣ списъци, пакъ не може това обстоятелство да влече подиръ себѣ си унищожението на избора. Защото ако се яви по-сторонно лице да направи това, което трѣбва да се направи, и ако избирателитѣ приематъ лицата, които имъ то предложи, то това предложение не е вече на Шопова, то става собствено пригѣжане на тѣзи, които го сѫ усвоили. Това се вижда явно отъ самий протоколъ на бюрото, който е подписанъ отъ повече отъ 60 души избиратели.

Колкото за третото заявление на констестаторитѣ, че по слѣдствие на това подраняване и завземане бюрото, мнозина отъ избирателитѣ не сѫ могли да упражнятъ избирателното си право е тоже неоснователно, защото отъ всичкитѣ 3990 гласа, 2220 сѫ твърдѣ редовно распределени. Ако би било истинно заявлението на констестаторитѣ, че съ това поведение се е отиѣла възможността на избирателитѣ да упражнятъ най-священното си право, то тогава нѣмаше начинъ да се намѣрятъ въ избирателната урна 3020 гл. за единъ кандидатъ и въ сѫщото вѣреме не щѣха да излѣзжтъ за единъ отъ констестаторитѣ 940 гл.; тѣй щото констестаторитѣ много добрѣ сѫ упражнили своето избирателно право. Слѣдователно, ако заявява едно лице, че му се е пречило при изборитѣ, а отъ друга страна получава 940 гл., то такова заявление е повече отъ неоснователно.

Предъ видъ на тѣзи по самото сѫщество на изборитѣ мотиви, комисията намѣрва тоза заявление за неоснователно и като такова за неприемливо.

Освѣнъ това, отъ формална страна, комисията намѣрва това заявление за нередовно и неприемливо. Нередовността му отъ къмъ тая страна се състои въ това, че такива заявления споредъ чл. 24-й отъ изб. законъ, ако се неелжа, трѣбва да се

заявяватъ въ сѣщия день на изборитѣ, и на самото бюро, защото всѣка нередовностъ най-добрѣ може да се констатира на самий часъ и трѣба да бѣде записано въ протокола. Отъ 11 до 16 Май сж могли да се случатъ хиляди работи. Станимашкиятъ Градскій Съвѣтъ е могълъ да измисли хиляди работи. Ако кон-тестаторитѣ сж били точни и ревнителни за своитѣ права, тѣ сж могли още на сѣщия день да заявятъ. Градскія Съвѣтъ е ималъ възможностъ, въ сѣщия день да направи заявление. И ако се е допуснало тукъ заявление, направено много по-късно отъ предвидения срокъ, тогава Събранieto не може да нареди комисия, за да се испита сжщността на заявленията на мѣстото и то на твърдѣ справедливо основание, защото самото бюро е, което е трѣбвало да констатира нередовността. Еднажъ такива заявления не дадени въ предвидения отъ закона срокъ, не дадени на надлѣжното мѣсто, тѣ сж неприемливи.

Предъ видъ на това, комисията намира това заявление за неоснователно, а избора признава за съвършено редовенъ, и като такъвъ, моли Събранieto да го потвърди.

Лазаръ Дуковъ: Г-да представители! Нищо нѣмамъ противъ изборитѣ въ Станимашката околия. Избранитѣ отъ тамо лица, както и отъ другадѣ ми сж непознати. Но отъ прочитанието на провѣрката забѣлѣжихъ, ако добрѣ можахъ да схвана, че единътъ отъ кон-тестаторитѣ е градскій кметъ. Тогава на думитѣ му можемъ да дадемъ нѣкаква тежестъ, защото той е членъ въ бюрото, както казва 11-й чл. отъ изб. законъ, че тамо трѣба да присъствува единъ членъ отъ окр. съвѣтъ и кметътъ отъ избирателния центръ. Тогава, разбира се, щомъ кмета не е усѣтелъ нищо, не цѣлше да направи забѣлѣжка. Отъ друга страна г-нъ докладчикътъ искаше да оправдае това, дѣто нѣкои отъ избирателитѣ отишли по-рано. Ако това е доброжелателство, тогава нѣкои могатъ да отидѣтъ и единъ день по-напредъ да завзематъ бюрото. Може и това да бѣде, за да нѣматъ възможностъ другитѣ да участвуватъ въ бюрото. А 11-й членъ казва, че кога се съберѣтъ да гласоподаватъ, тогава се избира и бюрото, т. е. на 8 часа предъ пладнѣ. Тукъ е станало, споредъ заявлението не на 8 часа, — ако протестацията е истинна — но по среднощъ. Г-нъ докладчикътъ каза, че това не било лошо. Тогава ще научимъ хората, които мислятъ, че нѣма да се изберѣтъ, да ходятъ по срѣдъ нощъ.

Азъ нѣмамъ нищо противъ избора, само съмъ противенъ на това, дѣто се казва, че сж имали право да отидѣтъ по-рано. Най-сетнѣ, Нар. Събрание има право споредъ 26-й членъ, като единственъ сждия да се произнесе върху правилността, но никакъ не съмъ съгласенъ, да припознаваме едно правило: да ходятъ хората по единъ день напредъ отъ опредѣленото въ указа врѣме. Да не одобряваме такава нѣщо.

Докл. Тончевъ: Благодаря г-на Дукова за съгласието, да се потвърдятъ изборитѣ; но отъ друга страна да казва, че се нарушавалъ 19-й чл. отъ избирателния законъ, не разбирамъ. Г-нъ Дуковъ се бърка, защото тълкува 19-й членъ буквално. Азъ не говорихъ за гласоподаването, тѣй като гласоподаването споредъ точни данни се е почнало въ 8 часа сутринъ и се продължавало тъкмо до 5 часа подиръ пладнѣ. 19-й членъ говори за гласоподаването, а не кога да се събератъ избирателитѣ. Мисля, че законодателя не е ималъ такава мисль да опредѣли кога да дойдатъ избирателитѣ. По негово мнѣние дохожда, че ако дойде нѣкой $1\frac{1}{2}$ часъ по-рано, това е незаконно. Азъ мога да дойда въ

8 часа и да седж цѣлъ день. Закона не опредѣля кога да дойдатъ, но кога да се захване избиранieto. Споредъ предложението на г-на Л. Дукова иде да се държимъ като слѣпци за тояга. Мисля, г-нъ Дуковъ ще се съгласи съ мене.

Колкото за първото предложение, че трѣба да се даде тежестъ на заявлението, че е подписано отъ градскія съвѣтъ, до вѣгдѣ има право. Азъ искахъ да кажа, но избѣгнахъ това и избѣгнахъ го за това, защото трѣбаше да говоря за националности. Дѣйствително кон-тестацията е подписана отъ Станимакалийскій градскі съвѣтъ и отъ двѣ гърци села. Г-да! Трѣба да знаете, че цѣлия съставъ на градскія съвѣтъ въ Станимака и тѣзи села се състои все отъ гърци. Очевидно, че тѣ сж заинтересовани да измислюватъ много работи. Вие ако имате възможностъ да знаете каква борба е проишхождала между българи и гърци, когато се избираше въ блаженопочившата за тѣхъ земя, то г-нъ Дуковъ нѣмаше да подигне този въпросъ, ако знаеше, че кон-тестацията е подписана съ гърци подписи. Тя е, г-да толкова неоснователна, колкото сж самитѣ заявления на кон-тестаторитѣ. За да свърша и да се непростирамъ по този въпросъ, ще кажа само това, че тѣзи самитѣ лица, които кон-тестиратъ този изборъ сж получили по 947 гласа. И ако градскія кметъ не е искалъ да се подпише на протокола, то е за това, защото е видѣлъ резултата. За да се не распространямъ по този въпросъ, мисля, че заявленията на комисията сж справедливи и ние оцѣнихме работата повече отъ г-на Дукова. За това моля да се приеме мнѣнието на комисията и да се приеме избора като редовенъ, правиленъ и да се потвърди.

Предсѣдатель: Има много души още да говорятъ.

Дуковъ: Моля, дайте ми думата. (Гласове: Въпроса е исчерпанъ).

Т. Кърджиевъ: Г-да! Азъ не бихъ зелъ думата да говоря върху въпросния изборъ, който се докладва, ако г-нъ докладчикъ на комисията не бѣ се распространилъ тѣй дълго да опровергава кон-тестатори нѣкакви, и да убѣждава представителитѣ, че избора е билъ правиленъ. Рѣчьта на г-на докладчика бѣше тѣй дълга, щото можеше да умори слухътъ на г-да представителитѣ, да искатъ прекращение на дебатитѣ. Дѣйствително г-да, ако погледнемъ на въпроса върху Станимашкиятъ избори отъ формална страна, ние, мисля, че не трѣбаше даже да се спираме на тѣхъ и да кажемъ, че сж законни. Почитаемата комисия, обаче, намѣрила за добрѣ да ни занимае съ нѣкакъвъ протестъ, подаденъ отъ Станимашката община и отъ нѣколко селски общини. Въ съдържанието на този протестъ, както се вижда, излагатъ се нѣкои работи, които, ако бѣдѣтъ истинни, а за да бѣдѣтъ истинни, трѣба да се констатиратъ за да се удовлетвори; ако бѣдѣтъ истинни, казвамъ, то самата комисия, чрѣзъ своя докладчикъ ни казва, че би заслужвало да се позанимаемъ съ тѣзи избори. Така напр. обстоятелството, че още по срѣдъ нощъ вечерьта, както казватъ кон-тестаторитѣ и което отъ г-на докладчика се приема за вѣрно, отъ срѣдъ нощъ, ако сж отишли лица на мѣстото, гдѣто ставатъ изборитѣ и зараньта, когато осъмва божия день, въ който споредъ установения редъ е опредѣлено да ставатъ изборитѣ, отишли други граждани, които споредъ г-на докладчика би трѣбало да иматъ такава сжща ревностъ да ги предварятъ и да правятъ бдение тамъ, то казвамъ, не могж да се съглася съ мнѣнието на г-на докладчика, още по-вече, ако това е

мнѣние и на комисията, и въ това отношение има да поддържамъ г-на Дукова, че не трѣба Нар. Събрание да освѣщава такъвъ обичай и такава излишна ревностъ къмъ избирателитѣ. Избирателното право трѣба всеки българинъ да си го оцѣнява тѣй, защото то е свѣщенно, а надпреварвания да се неудобриватъ, защото съ това не се насърчава народа. Кого трѣба да избира народа, това е казано въ закона. Ако г-нъ докладчикъ не бѣше ни занималъ съ това, и не бѣше казалъ, че нѣкой си Шоповъ може да е намѣрилъ и може да е предлагалъ на избирателитѣ да избѣржтъ извѣстни лица за бюрото, нѣмаше да зема думата да говоря.

Но да говоримъ за работи, които закона недопуска и които, ако ги казваме тукъ, може да послужатъ за примѣръ на нѣкои ревностни чиновници, то мисля по-добрѣ е това да се избѣгва. Ако сж дѣйствителни фактитѣ, не че нѣма възможность да се провѣрятъ. Г-нъ докладчикъ казва, че не може да имаме възможность, защото това било работа на комисия. Нар. Събрание не веднѣжъ е избирало и прашало анкетни комисии, дѣто сж ставали нарушения на закона, да ги провѣри на мѣстото. Но отъ друга страна, понеже г-нъ докладчика обърна внимание да ни каже, че този протестъ предлѣжи да се отхвърли още и заради това, и главно заради това, че отъ формална страна не е правиленъ. Ще дойда да се съглася съ мнѣнието на комисията въ това отношение, и да поглѣдна на този изборъ като дѣйствителенъ, само по тази причина, защото отъ формална страна контестаторитѣ не сж знаели какъ да се съобразятъ съ закона. Когато се е представилъ единъ протоколъ, въ който бюрото излага какъ е станалъ избора, и като въ протокола се казва, че нѣма никакви заявления отъ страна на избирателитѣ, излиза, че отъ формална страна съставения протоколъ е редовенъ и ако сждимъ тѣй, то трѣбва станалия изборъ, изложенъ въ протокола, да приемемъ за правиленъ. Вслѣдствие на това, и протестътъ, подаденъ отъ тѣзи граждани, може да бжде отъ едно меншество или една националность, може да го оставимъ безъ слѣдствие, защото не сж знаели да се съобразятъ съ закона. Това е моето мнѣние.

Шивачевъ: Мисля, че толкова дебати, колкото станаха по този въпросъ, едва ли заслужаваше да се губи врѣме. Може би, че думитѣ на г-да Дукова и Кърджиева да сж справедливи. Ние, г-да, знаемъ протоколи и нарушения, за които Нар. Събрание е кассирало изборитѣ на много представители. При всичко, че не е изрично казано, че трѣба да бжджтъ заявленията дадени въ денътъ на изборитѣ, но не е казано, че всички заявления въ врѣме на изборитѣ нѣматъ значение. Но понеже Нар. Събрание е приело начало, че всекакви заявления, подадени слѣдъ деня на изборитѣ и не приложени при протокола, нѣматъ значение, то и това заявление не може да има значение. Относително въпроса, да ли тѣзи избиратели, за които се говори въ протеста, сж се явили по-рано или по-късно, за това не зная, да ли може да има осжждане. Г-нъ Кърджиевъ може да знае какъ ставатъ изборитѣ, че само тѣзи, които иматъ болшинството, тѣ отиватъ най-напредъ. Значи, които печелятъ изборитѣ, тѣ иматъ болшинството. Така сж се правили изборитѣ. Не е това само за Станимашкитѣ избори, но на много мѣста става така. Казвамъ, че тѣзи работи сж на заемъ. Днесъ върши единъ, утрѣ другъ. Сега, г-да, за удовлетворение на тѣзи, които сж го дали, поне да се прочетѣ и да видятъ самитѣ контестатори. За такива заявления, каквито казва г. Кърджиевъ,

това го има на много мѣста. Това е било и въ Пловдивскитѣ, въ Казанлъжскитѣ избори и на други мѣста. Азъ намирамъ изборитѣ за правилни и предлагамъ да се утвърдятъ и приематъ.

Грънчаровъ: Отъ всички предговоривши, които говориха, никой не излѣзе да направи предложение, шото да се не приематъ изборитѣ, но отъ думитѣ на г-на Шивачева като излиза, че той иска да се подиграва съ дѣлата на Нар. Събрание, ще му отговоря. Г-нъ Шивачевъ каза да се приематъ изборитѣ, не че сж законни, но за това, защото практиката била такава на Нар. Събрание. Протестирамъ противъ такава постѣпка на г. Шивачева (Гласове: Вѣрно!) Ще му кажа едно вѣрно само, че всекога болшинството печели изборитѣ. Изборитѣ подиръ първото Обик. Нар. Събрание сж доказателство, а и по-последнитѣ други, пакъ сж доказателство, че всекога болшинството печели изборитѣ. За това станахъ да опровергая думитѣ на г-на Шивачева, защото той не одобрява, че изборитѣ сж станали по законъ, но по практика. Може г-нъ Шивачевъ да има такава нѣщо, т. е. той самъ да е избранъ тѣй. Той мисли, че тукъ сж станали изборитѣ така, както се избраха за Ш-то Обик. Нар. Събрание. Азъ мисля, че ние не сме назначени отъ никого, а сме избрани отъ избиратели. Ще кажа само, че земаха нѣкои да казватъ, че не трѣбва да се обърща внимание на усърдието на избирателитѣ, а именно г-нъ Кърджиевъ каза това. Ще кажа, че г-нъ Кърджиевъ ако попита себѣ си, кога отива той, ще се увѣри какъ става. Мисля, че той става по-рано, когато се интересува, ако не той да се намѣсти, то поне да намѣсти нѣкой другъ свой човѣкъ. Азъ мисля, че толкозъ е ясна законностьта на тѣзи избори и незаконностьта на заявленията на тѣзи, които протестиратъ, шото даже нѣмаше и не трѣбваше нищо да се говори. За това, моля Нар. Събрание да приеме тѣзи избори за редовни и законни и като мисля, че Нар. Събрание намира въпроса за доста обясненъ и исчерпанъ, предлагамъ да се даде на гласуване.

Предсѣдателъ: Има предложение за прекращение на дебатитѣ. Който желае повече да се говори, да вдигне рѣка. (Никой не дига).

Който отъ г-да представителитѣ считатъ за неправиленъ и незаконенъ станалъ избора въ Станимашката околия, да дигнатъ рѣка. (Дига само единъ).

Значи изборитѣ се потвърдяватъ. Давамъ 10 мин. отпущкѣ.

(Слѣдъ отпущкѣ).

Предсѣдателъ: (Звъни). Засѣданието се продължава.

Докл. Стоковъ: Избора на Карловската околия е станалъ на 11 Май, съгласно указа на Негово Височество. Комисията провѣри и намѣри протокола и дневника съгласни съ изисканието на закона. Всичкитѣ избиратели въ околията сж били 9277, присѣтветували и гласоподавали 3911 — повече отъ $\frac{1}{4}$, които гласове сж се распредѣлили тѣй: Ст. Кьойбашиевъ 3909, Хр. Астарджиевъ 3907, Нв. Куйковъ 3908, Д. С. Тончевъ 3907 и Г. Тодоровъ 3904. Комисията моли Нар. Събрание за утвърдението имъ.

Н. Шивачевъ: Азъ нѣма какво друго да кажъ, само ще питамъ: да ли наистина въ време на избора въ всека улица ходили по 10 по 15 души кавалеристи и да ли още е имало и войска. Това съмъ слушалъ отъ хората. Питамъ г-на докладчика да ми расправи.

Докл. Стоковъ: Азъ мисля, че всекога при изборитѣ всички гласоподаватели се ползватъ отъ извѣстни права, които свободно

могътъ си упражнява; никой не може да имъ препятствува. Ако пъкъ видятъ препятствие тѣ иматъ и пълно право да се оплачатъ. Това, което пита г-нъ Шивачевъ, въ Карлово не е било, слѣдователно и избирателитѣ не се оплакватъ. Но той чулъ това отъ слухове. Всичкитѣ частни слухове, които дохаджатъ до неговитѣ уши, той ги заявява като свое мнѣние и основава ги на закона. Но да предположа и азъ заедно съ г-на Шивачева, че е имало подобно нѣщо, — нѣма оплаквания, пъкъ комиссията на това може да глѣда, а не на частнитѣ слухове, които достигатъ ушитѣ на г-на Шивачева.

Ил. Вълчевъ: Г-да представители! Както сте заблѣжли, г-нъ Николай Шивачевъ си е взелъ за правило щото когато било, когато намѣри той за добро, по единъ или по другъ начинъ, да се повдига просто на просто да искаже приемѣхъ върху работи, които наистина въ нашата страна, въ врѣме на либералната партия, никакъ не сж ставали, па и немогътъ да ставатъ. Г-нъ Шивачевъ, види се, още незабравя онова блаженно врѣме отъ 1881 год., когато имаше по улицитѣ и кавалеристи и драгуни, че хората несмѣха вънъ да се явятъ, нежели да избиратъ представители; а видишь избора благополученъ — всички представители назначени, какъвто бѣше и г-нъ Шивачевъ . . . (Гласове: Вѣрно!). Но г-нъ Шивачевъ трѣбва да знае, че заедно съ минаванието на онова блаженно врѣме за него, а злочестью за българския народъ, такива нѣща вече немогътъ да ставатъ, па и сега въ Карловската околия не сж ставали. Самъ г-нъ докладчикъ, г-да представители, чухте, че каза: нѣма заявления. Излиза прочее, че г-нъ Николай Шивачевъ, както усѣщаме всички, нѣма цѣль, освѣнъ да говори работи, които не трѣбва да излизатъ отъ г.г. представителитѣ. Но види се той така отличава своето звание и така практикува. Би трѣбвало той да укаже на очевидцитѣ, да каже имената имъ, да знаемъ, да не би да бжджтъ все такива Шивачевци, че ако сж все такива, право да кажж, азъ ще бждж спокоенъ и нѣма да обръщамъ никакво внимание на такива думи.

Н. Шивачевъ: Вѣроятно както г-на докладчика, сжщо и г-нъ Вълчевъ твърдѣ е възможно да вѣрва въ душата си това, което азъ казахъ. Азъ просто обаче попитахъ, че това и това съмъ слушалъ, да ли е истина. Имало ли е по улицитѣ кавалеристи? И нищо не констатирахъ отъ своя страна. И по преди казахъ мнѣнието си, че въ България изборитѣ печелятъ тия, които иматъ не само нравственитѣ но и физическитѣ сили; отъ 1881 г. и до сега това е . . . (Гласове: Лъжа е!). Въ 81 и 82 г. една жертва не е станала . . . (Шумъ. Гласове: Лъжешъ, долу). Съвършено вѣрно. Но менъ тукъ цѣльта ми бѣше да питамъ, та нѣмаше защо да викате. Азъ просто казвамъ избора е правиленъ и законенъ, да се утвърди, защото и противното да кажж, нѣма що да направи.

Докл. Стоковъ: Азъ мисля, че когато единъ изборъ се произвежда по тоя начинъ, както мисли г-нъ Шивачевъ, т. е. да се вмѣсва властѣта, тогава значи, че ще се извърши едно беззаконие. А хората, избирателитѣ, твърдѣ добрѣ знаятъ да протестираатъ, да запазятъ своитѣ права. Отъ тоя изборъ обаче нѣма никакви особни заявления, нито даже бюрото бѣлѣжи подобно нѣщо. Тогава защо говори г-нъ Шивачевъ?

Духовниковъ: Г-нъ Шивачевъ всѣкадѣ повдига въпроси. Но тукъ нѣма право. Той пита докладчика. Докладчика се основава само на книжата, които има въ рждѣтѣ си, въ тѣхъ невижда

такива нѣща, тогава на какво основание да отговори на г-на Шивачева. Ако г-нъ Шивачевъ знае нѣкои заявления, а комиссията не ги обявя тука, тогава да, има право да пита. Но такава нѣщо нѣма, нито той може да утвърди, а на основание на слухове не трѣбва да се говори. Съжелявамъ, че се и разисква. Азъ вѣрвамъ, че въпроса е исчерпанъ и предлагамъ да се потвърдятъ изборитѣ. (Гласове: исчерпанъ!).

Предсѣдатель: Желаетъ ли Нар. Събрание да се говори повече? (Гласове: Не!). Които желаятъ, да дигнатъ ржка. (Никой).

Ще се вотира. Които неприематъ, че сж избрани законно и правилно г-да Къойбашиевъ, Тончевъ, Астарджиевъ, Куйковъ и Тодоровъ, да дигнатъ ржка. (Никой не дига). Утвърдяватъ се.

Докл. Тончевъ: Избора въ Сърногорска околия, Пловдивски окръгъ, станалъ на 11 май. Споредъ книжата изборътъ станалъ твърдѣ редовно, нѣма заявления. Отъ 6279 души избиратели гласоподавали 2202. Получили:

Д-ръ Странски 2199 гласа, Коларовъ 2199 гласа, Митовъ 2196 гласа.

Комиссията моли да се утвърдятъ.

(Шивачовъ: Гдѣ е тѣзь околия).

Въ Пловдивски окръгъ. Съжелявамъ, че г. Шивачовъ не знае географията, оскудно познава Южна-България — своето отечество. (Смѣхъ).

Предсѣдатель: Които неприематъ избора станалъ въ Сърногорската околия за правиленъ и редовенъ, да дигнатъ ржка. (Никой не дига). Утвърдява се.

Докл. Тончевъ: Обвехлжмска околия, Пловдивски окръгъ. Станалъ избора на 18 май, редовно и законо, заявления нѣма. Избрани: П. Д. Кесяковъ съ 848 гласа, Ат. Търневъ 844 гласа, Сръдовъ 485 гласа. Комиссията моли да се утвърди.

(Утвърдява се).

Въ Рупчоска околия, сжщия окр. станалъ избора на 18 май, твърдѣ редовно и законно, заявления нѣма. Избрани: Д. Митовъ и В. Стояновъ. Комиссията моли Нар. Събрание да утвърди тоя изборъ.

(Утвърдава се).

Въ Пазарджикска околия станалъ избора на 11 май, твърдѣ редовно и законно, заявления нѣма никакви. Избрани съ достаточо гласове: Свящ. Тилевъ, Ив. Войводовъ, Мусевичъ, Гаговъ, Ангелъ Телийски.

Комиссията моли да се утвърди тоя изборъ.

(Утвърдява се).

Въ сжщия окръгъ Ихтиманска околия, избора станалъ на 18 май, редовенъ и законенъ, заявления нѣма. Избрани: Лютаковъ, Малиновъ, Цвѣт. Паневъ.

Комиссията моли да се утвърди избора.

(Утвърдява се).

Сжщия окръгъ Пещерска околия. Станалъ избора на 18 май, правилно и законно, заявления нѣма. Избрани: Д. Юруковъ, Горановъ, Цикаловъ.

Комиссията моли да се утвърди избора.

(Утвърдява се).

За сега комиссията свършва, а за слѣдующето засѣдание ще приготви по нататъкъ.

Прѣдсѣдатель: Дневния редъ е исчерпанъ. Има ли нѣкой да прави предложение?

Тихчевъ: Има да направя запитване къмъ г-на Министра на Финансите по отношение на единъ пѣськъ и камененъ материалъ, който излиза отъ пристанището на Силистренския окръгъ.

М-ръ Каравеловъ: На дневенъ редъ не може да се турне запитванието, първо, че запитванието се полага на дневенъ редъ, когато отговори министра, така е поне по Конституцията; второ, трѣбва да се провѣрятъ пълномощията на представителитѣ напредъ; трето, напредъ трѣбва да се отговори на Тронното слово. Послѣ това, вече иде реда за другитѣ въпроси, както и за запитванията. (Гласове: Вѣрно).

Предсѣдателъ: Желаетъ ли Нар. Събрание да се турне на дневенъ редъ запитванието на г. Тихчева? (Гласове: Не може да се турне). Които желаятъ, да дигнатъ рѣка. (Никой не дига).

Ще имаме ли утрѣ заседание? (Гласове: Нѣма да има).

Д-ръ Стояновъ: Научихъ се, че сѣ постѣпили въ канцелярията на Нар. Събрание много прошения, които очакватъ раз-

рѣшение. Добрѣ ще бжде Нар. Събрание да избере комисия да се занимае съ тѣхъ. Ако се оставятъ безъ разгледане, ще създадемъ причини за оплаквания, а това ще бжде важно за Нар. Събрание. За туй моля почитаемото бюро да турне на дневенъ редъ въ слѣдующето заседание изборъ на прошетарна комисия.

Шивачовъ: Има избрана комисия. Па има още и стари прошения, които тя трѣбва да свърши. Тѣй щото не трѣбва да се избира нова.

Предсѣдателъ: Това — когато се разгледва въпроса.

Ив. Стояновичъ: Бѣхъ искалъ думата да предложи същето, което и г-нъ Д-ръ Стояновъ.

Предсѣдателъ: Значи идуще ще имаме въ поведѣльникъ, Засѣданието се затваря.

(Край въ 5 часа).

Предсѣдателъ: **С. Стамболовъ.**

Подпредсѣдатели: { **Г. Живковъ.**
Тр. Пановъ.

Секретари:

{ **И. Лукановъ.**
А. Ташикмановъ.
Д. Мишевъ.
Н. Живковъ.
Т. Кърджиевъ.
Ф. Симишовъ.
И. Славеиковъ.
Д-ръ Д. Вачовъ.
З. Градинаровъ.
И. Касабовъ.